

טיפול ידע ומודעות סביבתית אצל תלמידים באמצעות צפייה מודרכת בקריקטורות נבחרות ובאתרי אינטרנט מומלצים בנושאי "איכות הסביבה"

צפייה מודרכת בתערוכת קריקטורות בנושאי איכות הסביבה

מטרות התכנית:

- א. לעורר מודעות ואכפתיות לנושאי איכות הסביבה ושמירת הטבע והנוף בקרב תלמידי בתיה"ס.
- ב. רכישת הידע וההבנה בנושאי סביבה בדרך של למידה עצמית מונחית
- ג. למידה בסביבה מתוקשבת

ההצעה לתכנית חינוכית מבוססת על צפייה בלקט קריקטורות נבחרות בנושאי איכות הסביבה, בשיעור זה ההתמקדות בעיקר בנושא המחזור. תהליך חינוכי מונחה יעודד את התלמידים לנקוט עמדה חיובית בנושא איכות הסביבה ויגביר את המודעות לצורך לפעול למען איכות הסביבה בסביבתם הקרובה של התלמידים.

מבנה התכנית:

נתחיל בשלבי רכישת ידע והדיון בכיתה - רכישת ידע - נקיטת עמדה - עשייה
סדרה של 4 - 5 מפגשים במסגרת לימודי אזרחות ושעורי חברה
לצורך המחשה ניעזר בקריקטורות בנושאי איכות הסביבה

נושאי המפגשים - רקע כללי:

1. המחזור של הפסולת בסביבתנו ובחברה המודרנית המתועשת
2. זיהום אויר, מים וקרקע ע"י חומרים מסוכנים
3. גורמים מזהמים - מפעלים ויחידים (כלי רכב, אשפה)
4. חקיקה כנגד מזהמים ואכיפתה, חוקים קיימים והמלצות לחוקים ותקנות דרושים חדשים.

פרויקט עידוד המחזור בבתי"ס בחיפה - תהליך חינוכי לימודי

נתמקד במערך שיעור בנושא המחזור:
איסוף האשפה באחריות הרשות המקומית, מיון האשפה ושיווקה לתעשייה
יצור חומרי גלם - יצור מוצר מחומר ממוחזר - קניית מוצר מחומר ממוחזר
הגדרת המושג מחזור - תהליך הוצאת חומרים שונים מזרם האשפה ושימוש בהם כחומרי גלם או ליצירת מוצרים חדשים.

1. התלמיד יפנים את ערך חשיבות המחזור בעולם המודרני
2. התלמיד יתרשם מהמהפך העולמי בנושא המחזור
3. התלמיד יחוש צורך לפעול ולתרום לסביבתו הקרובה

מטרות מהתחום ההכרתי:

1. התלמיד יציין לפחות 3 בעיות סביבתיות הנוצרות עקב אי מחזור חומרים
2. התלמיד יציין מס' אפשרויות לטיפול בפסולת מוצקה ומחזור בפרט

3. התלמיד יגבש עמדה אישית בנושא ויציע מס' דרכים לפעילות למען איכות הסביבה ויביע את עמדותיו בכתובת מכתבים לרשויות או למערכת המקומון, וברישום באמצעות אמנות הקריקטורה.

הדרכה לצפייה בתערוכת הקריקטורות בנושא איכות הסביבה
מטרות מהתחום הריגושי: איפה אני בתמונה?

1. מה אני רואה בקריקטורה?
2. מה אני מרגיש/ה בזמן שאני מתבונן בקריקטורה?
3. למה אני מרגיש/ה ככה?
4. מה אני מוכן/ה לעשות כדי שהנזק לאנושות לא יקרה?

הקדמה:

חומרי רקע לתהליך החינוכי יורדו מאתר עיריית חיפה, האתר של המשרד לאיכות הסביבה על קירות הכתה תלויות קריקטורות ודפי עבודה יחולקו לתלמידים במהלך הפעילות הלימודית. המורה פותח: יש חשיבות לעיסוק בנושאי איכות הסביבה מאחר שהדבר נוגע לכולנו בצורה כלשהי.

נלמד בכתה אודות הבעיה והדרכים לצמצומה. לפני הכל נעמיק את ידיעותינו בנושא. המורה יבדוק מה יודעים התלמידים אודות קצב התכלות הפסולת המוצקה פתרונות לבעיית הצטברות הפסולת המוצקה באמצעות חידון אמת ושקר.

- התלמידים עובדים בקבוצות במהלך התהליך החינוכי
- כל תלמיד נעמד ליד קריקטורה שהכי מדברת אליו ורושם על פתק מדוע בחר להתייחס לקריקטורה זו. בכל קבוצה נערך דיון בנוגע לסיבות לבחירת הקריקטורות
- כל קבוצה מדווחת לכיתה את תוצאות הדיון.
- נברר בכיתה מהי עמדת כל אחד מהתלמידים בנושא ונציע מס' דרכים לפעילות למען איכות הסביבה .

המורה יסכם את השיעור: בשיעור זה נתנו רקע ראשוני לבעיית איכות הסביבה, ומיקדנו את תשומת הלב לצורך במחזור. בחיפוש אחר פתרונות לבעיית הפסולת המוצקה.

שיעור מס' 2 – השלמת היגדים ע"י התלמידים:

- מה שהכי מרגיז אותי בסביבתי הקרובה בנושא אי השמירה על איכות הסביבה הוא.....
- מה שעושה אותי מאושר בהיטי בנעשה הוא.....
- הצלחת פרויקט המחזור תלויה ב.....
- האחריות המוטלת על כל אחד הינה.....
- מה שאני מוכן לקחת על עצמי בקידום המודעות לנושא הוא.....
- מה שחסר לי בכל העניין הוא.....

הערה: עידוד התלמידים ללקיחת אחריות הינו נושא חשוב ובלעדיו התהליך החינוכי לא ישיג את תוצאותיו הרצויות.

למתעניינים בנושא מומלץ לעיין ביחידת הלימוד, "אחריותנו על ארצנו" שהוציא מטה של"ח וידעת הארץ במינהל חברה ונוער במשרד החינוך.

תכנית הלימוד מפורסמת באתר האינטרנט, בכתובת הבאה:
<http://noar.education.gov.il/main/upload/.sadna7/israelfull.doc>

כתבה: רונית עשת, עיריית חיפה
בדפי העזר למורה המפורטים לעיל אני ממליצה לראות בקריקטורות אמצעי עזר להוראת נושאי חברה בבתי"ס. הקריקטורות מביעות רעיונות מקוריים באמצעות טכניקה אמנותית, כשרון ויצירתיות. החשיפה לאמנות הקריקטורה מאפשרת פיתוח גישה הומוריסטית כדרך להתמודדות עם בעיות סביבתיות וחברתיות.

כתבה וערכה: רונית עשת, אחראית שיווק במערכת החינוך והתרבות, עיריית חיפה, מרכזת צוות ההיגוי של תחרות הקריקטורות הבינלאומית בחיפה. נייד : 0544913383 ,

דוא"ל: eshetbz@gmail.com או bzronit3@netvision.net.il

עיריית חיפה, ת.ד. 4811, חיפה 31047